

Jongerenraad Achtkarspelen
Postbus 2
9285 ZV BUITENPOST

Dossiernummer : Z2023-03046
Stuknummer : S2024-07052
Behandeld door : Anouk Giezen
Email : gemeente@achtkarspelen.nl

Uw brief van

Uw kenmerk

Bijlage

Verzenddatum

9 april 2024

Onderwerp

Advies Jongerenraad Erfgoednota Achtkarspelen

Geachte heer of mevrouw,

Beste leden van de Jongerenraad Achtkarspelen,

Op 21 maart jongstleden heeft de gemeenteraad van Achtkarspelen de Erfgoednota en Erfgoedverordening Achtkarspelen behandeld. Hier is over gestemd en de raad heeft zowel de nota als de verordening vastgesteld.

In de aanloop naar de behandeling van de Erfgoednota en -verordening heeft de CDA-fractie jullie raad om advies gevraagd en op 20 maart 2024 hebben jullie antwoord naar de gemeenteraad gestuurd. Wij vinden het ontzettend belangrijk dat de jongere generatie ook betrokken wordt bij besluitvormingen die gaan over de toekomst van Achtkarspelen. Deze besluiten hebben ten slotte ook invloed op hun wereld en leefomgeving!

Wat betreft erfgoed vinden wij het als college belangrijk dat jongeren weten dat erfgoed een divers en kleurrijk onderwerp is. De geschiedenis van de mienskip is niet alleen terug te vinden in oude boeken, het bestaat in allerlei vormen en maten om ons heen. Ook onze jeugd komt er, vaak onbewust, iedere dag mee in aanraking. Meer bewustwording hierover onder jongeren kan nieuwe en verfrissende ideeën met zich meebrengen voor het behoud en het aanwijzen van erfgoed. Daarom vinden wij het een goede zaak dat de jongerenraad in deze besluitvorming is meegenomen. Het college van Achtkarspelen wil jullie vandaar ook hartelijk bedanken voor jullie advies en bijdrage.

In het advies wat jullie hebben gegeven zijn een drietal vragen naar voren gekomen. In deze vragen wordt om opheldering gevraagd met betrekking tot enkele onderwerpen. Op de volgende pagina's worden deze vragen beantwoord.

Enthousiasmeren eigenaren

In jullie brief vragen jullie je als jongerenraad af hoe de gemeente de eigenaren van potentieel gemeentelijk erfgoed wil gaan enthousiasmeren over het behoud van hun erfgoed.

Wij zijn van plan om een brief sturen naar de eigenaren van potentiële monumenten. Hierin benaderen wij hen met de mededeling dat hun pand de potentie heeft om een gemeentelijk monument te worden. Deze mededeling alleen zal echter misschien niet genoeg impact maken als onze inwoners niet duidelijk wordt gemaakt waarom hun pand onderdeel uitmaakt van de identiteit van de gemeente/de mienskip. Wij zullen hen dan ook, naast de mededeling en een korte uitleg, verwijzen naar de Erfgoednota. In de nota wordt uitgebreid uitgelegd wat erfgoed precies is en hoe monumenten hier onderdeel van uitmaken. Dit zal dan de eerste stap zijn om hen te laten begrijpen wat voor waarde hun pand heeft voor de mienskip. Daarnaast willen wij ook optrekken met organisaties zoals Stichting Oud Achtkarspelen om de mienskip beter te kunnen bereiken. Mogelijk zullen er uit een dergelijke samenwerking andere (efficiëntere) manieren naar voren komen om in contact te komen met de mienskip dan de opties die onder stap 2 in de planning van de erfgoednota (zie afbeelding) worden benoemd.

Verder bieden wij een financieel middel aan in de vorm van een budget van 60.000 euro om de redengevende beschrijving te bekostigen. Eigenaren verder enthousiasmeren via andere financiële middelen zal nader worden onderzocht.

2. Meer bewustwording creëren onder de inwoners van Achtkarspelen en het toegankelijk maken van kennis voor eigenaren van potentieel monumentale panden	"Het verhaal" van de gemeente en de dorpen in kaart brengen en uitdragen.	In samenwerking met stichting Oud-Achtkarspelen is hoofdstuk 5 van deze nota geschreven. De dorpsverhalen op de gemeentelijke website updaten met daarin ook een duidelijke link naar erfgoed (in het Nederlands en het Fries) Ieder dorp één voor één uitlichten op sociale media en als expositie in het gemeentehuis (o.i.d.)
	Eigenaren van monumenten enthousiasmeren.	De vaststelling van deze nota publiceren, publicatie in de gemeentelijke krant, de gemeentelijke website updaten (doorverwijzen naar subsidies etc.), informatiebijeenkomst organiseren, eigenaren potentieel monument brief sturen, schildje aanbieden bij aanwijzing, stimuleren plaatsen van meer historische zuilen/informatieborden, stimuleren van meer wandel- en fietspaden gebaseerd streekverhalen en erfgoed, open monumentendagen, stimuleren door middel van informatieve "posts" via Facebook/ LinkedIn/ lokale media/ Dorpsbelangen/ Stichting-Oud Achtkarspelen.

Figuur 1 Onderdeel planning uit Erfgoednota

Wanneer een monumentale status

Jullie vragen je ten tweede af hoe wordt bepaald of een pand een monument moet zijn. In eerste instantie richten wij ons op de potentiële monumentenlijst die wij ook in de erfgoednota hebben opgenomen omdat wij weten dat hier al het een en ander over is uitgezocht met betrekking tot de monumentale waarde. De aanwijzing is alleen mogelijk met behulp van een redengevende omschrijving. Hierin wordt aangegeven waarom een gebouw of object een monumentenstatus verdient. Deze omschrijving geeft ook aan wat er dus te beschermen valt aan een monument. Deze leggen wij vast in samenwerking met een externe partij. De redengevende omschrijving is in de basis opgesteld vanuit 'architectonisch perspectief'. Hiermee wordt bedoeld dat er voornamelijk naar het uiterlijk wordt gekeken. Echter kan de redengevende omschrijving (in samenwerking met andere organisaties zoals stichting oud Achtkarspelen) ook worden opgesteld vanuit het perspectief van de historische groei of betekenis van een plek. Daarom mogen inwoners ook andere objecten of gebouwen aandragen. Zij moeten hierbij wel een duidelijk verhaal aanleveren met onder andere waarom en voor wie het potentiële monument van waarde is.

Breder maken compensatie

Als laatste vragen jullie je af of het onderzoek, zoals genoemd in besluitpunt drie van het raadsvoorstel, ook breder gemaakt kan worden. Jullie willen weten of er ook compensatie mogelijk is voor andere restricties die een monumentale status met zich meebrengt en dus niet alleen compensatie voor onderhoudskosten.

In principe brengt een monumentale status alleen restricties met zich mee als het gaat om het uiterlijk van het monumentale pand. Hier mag niet zomaar iets aan worden veranderd en/of aangetast. Daarom worden eigenaren van monumentale panden vaak tegemoetgekomen in de vorm van onderhoudskosten. Als er een subsidieregeling wordt opgesteld met een eindig budget is het de bedoeling dat wij daarbij de richtlijnen voor de rijksmonumenten volgen. Dat wil zeggen dat de subsidies alleen gelden voor 'sober en doelmatig onderhoud'. Overige subsidies blijven, los van de monumentenstatus, mogelijk. De mogelijkheid tot verduurzaming is een natuurlijk erg belangrijk. Subsidie die hiervoor beschikbaar zijn, worden voornamelijk door het rijk aangeboden. Het ISDE (Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing) is hier een voorbeeld van. Vanaf 1 januari dit jaar heeft het rijk deze subsidie toegankelijker gemaakt voor monumenteneigenaren.

Het is misschien mogelijk om eigenaren op een andere manier tegemoet te komen, bijvoorbeeld met een korting op of een vrijstelling van legeskosten. Besluitpunt drie van het raadsvoorstel geeft ons de mogelijkheid om andere compensatiemogelijkheden te onderzoeken.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

de secretaris/directeur,
mr. M.P. de Jong

de burgemeester,
mr. O.F. Brouwer

